Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite: 13.10. 2023 saapunut pyyntö asiantuntijakuulemisesta
Asia: HE 49/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain 79 §:n muuttamisesta

Kalatalouden Keskusliitto sekä sen alueelliset jäsenjärjestöt ovat tutustunut kalastuslain muutosesitykseen ja kannattavat sen toimeenpanoa 1.1.2024 alkaen.

Pidämme esitettyä maksuvelvollisuuden yläikärajan nostamista 64 vuodesta 69 vuoteen askeleena oikeaan suuntaan käyttäjä maksaa-periaatteen toteutumisessa. Esitämme kuitenkin samassa yhteydessä kalastonhoitomaksun yläikärajan poistamista kokonaan ilman siirtymäsäännöksiä, mikä vastaisi alkuperäistä kalastuslakia valmistelleen työryhmän esitystä.

Haluamme nostaa lisäksi muutosesityksestä sekä sen perusteluista esille seuraavia asioita.

4.2. Pääasialliset vaikutukset
Muutoksen on perusteluissa arvioitu ikäjakauman perusteella täysimääräisenä laskettuna kasvattavan kalastonhoitomaksujen momentin tulokertymää 800 000 – 1 100 000 eurolla. Jos laskentaperusteena käytetään metsästyskortin lunastaneiden ikäjakaumaa, on Kalatalouden Keskusliitto arvioinut vuoden 2022 kertymän perusteella ikärajan noston lisäävän kertymää 1,21 miljoonaa euroa. Yläikärajan poisto kokonaan nostaisi kertymää vastaavasti 3,35 M€.

Ikärajan nosto alkaa esityksen mukaan toteutuessaan vaikuttaa kalastonhoitomaksujen kertymään vuodesta 2024 alkaen ja on täysimääräinen vuonna 2029. Kertymän kasvu tulee jatkossa kohdentaa täysimääräisesti kalastuslain 82§ 4) kohdan mukaisiin korvauksiin vesialueen omistajille sekä heidän neuvontaansa. Hallitusohjelmassa ikärajan nostoa perusteltiin kalakantojen hoidon ja istutusten turvaamisella. Kalaveden omistajat vastaavat Suomessa valtaosin kalavesien hoidosta ja istutuksista ja omistajakorvausten vähentäminen on vaikeuttanut merkittävästi tätä toimintaa. Viime vuodet rahoitusta on lisätty vapaa-ajan kalastuksen edistämiseen samalla kun omistajakorvaukset eivät nykyisen kalastuslain voimassaoloaikana ole kertaakaan saavuttaneet kalastuslain valmisteluasiakirjoihin kirjattua 4 miljoonaa euroa/vuosi -vähimmäistasoa.

5. Muut toteuttamisvaihtoehdot
Kappaleen alussa todettu ”Kalastonhoitomaksukertymän kasvattamiseksi ei ole olemassa muita vaikuttavia keinoja” on liian jyrkästi ilmaistu. Vaikuttavia keinoja on useita, mutta vaikutusten suuruus vaihtelee. Esitämme tätä muutettavaksi muotoon: ”Maksajapohjan laajentaminen yläikärajaa nostamalla on vaikuttavin keino kasvattaa kalastonhoitomaksukertymää”. Myös muiden keinojen: mainonnan, markkinoinnin, tiedottamisen, neuvonnan, valvonnan ja maksamatta jättämisen sanktioinnin merkitystä ei sovi väheksyä.

Kertymään vaikuttavista asioista nostamme lisäksi esille mahdollisuuden käyttää työnantajan maksamaa liikunta- ja kulttuurietua kalastonhoitomaksun maksamiseen. Tahtotila on kirjattu uuteen hallitusohjelmaan, mutta ei ole toistaiseksi näkynyt verottajan linjauksissa.

Tämän kalastuslain muutoksen yhteydessä emme hyväksy missään muodossa ikärajan noston (79§) ja siihen liittyvän siirtymäsäännöksen (133§) lisäksi muutoksia muihin kalastuslain pykäliin, kuten esimerkiksi esityksiä yleiskalastusoikeuksien laajentamisesta viehekalastukseen lisämaksusta saatavilla lisävavoilla tai esityksiä alueellisen kalastusopastoimintaan myönnettävien lupien laajentamisesta.

Helsingissä 20.10.2023

Vesa Karttunen
toiminnanjohtaja